

Parasha יתרו - Yitro

17 - 02 - 2017

Torah Ex; 18:1-20:23, Haftera; Jesaja 6:1-7:6, 9:5.
Brit Chadasha; Matt. 6:1-8:1

Inleiding;

Parasha Jitro gaat door met het verslag van de trektocht van de Israëlieten door de Sinai-woestijn. Toen hij terugkeerde naar Egypte had Moshè zijn vrouw, Tsipora, en zijn twee zonen, Gersjom en Eliëzer, achtergelaten bij zijn schoonvader Jitro. Wanneer deze hoort dat Moshè de Israëlieten uit Egypte heeft bevrijd, brengt Jitro Tsipora en haar kinderen naar het kampement van de Israëlieten. Moshè vertelt zijn schoonvader over de bevrijding van het volk. Daarna brengen zij G'd een dankoffer. De volgende dag ziet Jitro dat het volk met al zijn problemen naar Moshè gaat. Hij oppert dat de last te zwaar is voor één persoon en adviseert Moshè betrouwbare mannen te kiezen en die naast hem als leiders te laten optreden. Moshè neemt zijn advies over. Drie maanden nadat ze bij de Sinaiwoestijn zijn aangekomen, slaan Moshè en de Israëlieten hun tenten op bij de berg Sinai.(a) Moshè gaat de berg op, naar de top, waar G'd met hem spreekt en hem de tien Uitspraken geeft. Onderaan de berg hoort het volk de donder en ziet de bliksem. Zij blijven op afstand staan terwijl Moshè met G'd communiceert.

Uitleg;

Van sidra Jitro behandelen wij twee belangrijke thema's;

1 Samen de gemeenschap leiden.

2 Waarderen wat er op de berg Sinai heeft plaats gevonden.(b)

Jitro was een Kohén van Midjan die van Avraham afstamde. Zijn priesterschap was ontstaan uit de G'dsopenbaring van Avraham die door de eeuwen heen verwaterd was. Jitro diende vele goden maar kende de enige Elohim 'JHWH' niet. (als wij het Tetragrammaton zien, noemen wij 'Adanai') Hij was een zeer geëerd man in Midjan.

Waarom benoemd de Torah dan dat hij een כהן - Kohén = priester was? Commentaar van Rav Chaim Ben Attar, maakt dit duidelijk, hij schreef het boek Or HaChaim: "Or Hachaim zegt dat het niet de bedoeling van Torah is om Jitro te beledigen door te vermelden dat de schoonvader van Moshé een „Kohén van Midjan” was. Integendeel, dit drukt zijn verdienste uit. Ondanks dat hij zo'n hoge positie bekleedde en dus zeer geëerd was in Midjan, stond hij het toe dat Moshé met één van zijn dochters trouwde, terwijl hij toen nog volledig onbekend was met Moshé's grootheid, die pas vele jaren later naar voren kwam. Ondanks het feit dat hij een voormalig afgodendienaar was, verklaarde hij later dat „JHWH groter is dan alle goden” (vs. 10). We moeten begrijpen dat de aanwezigheid van JHWH voor vele eeuwen zeer ver weg leek. Afgoderij was niet alleen in Mitzrajim/Egypte het was overal. Toch gebruikte G'd de man Jitro om Moshè op weg te helpen in zijn roeping. Jitro kende nog veel tradities en verhalen van zijn voorvader Avraham..... deze heeft hij aan Moshè geleerd. Na de wonderdaden van G'd verklaarde Jitro dat JHWH de machtigste Elohim was en hij bracht hem een offer en at met Hem. (12) Eten is van oudsher het teken van het sluiten van een verbond. Doordat Moshe zich verbond aan Tziporah konden de b'ney Jisraeel de taak om een licht voor de wereld te zijn reeds vervullen. Jesajahoe/Jesaja 42:6-8 zegt het volgende: "Ik, JHWH, heb u geroepen om heil te brengen, Ik neem u bij de hand, Ik vorm u, en bestem u tot een verbond met het volk, tot een licht voor de naties; om blinde ogen te ontsluiten, om gevangenen uit de kerker te bevrijden, degenen die in de duisternis van de gevangenis wonen. Ik ben JHWH, dat is mijn naam, mijn glorie deel Ik met geen ander, Ik geef mijn roem niet aan godenbeelden."

Jitro zag dat 'het volk voor Moshè stond van de morgen tot de avond (13) en adviseert om 'leiders over duizend, leiders over honderd, leiders over vijftig en leiders over tien aan te stellen' (21). Rabbi Eleazer van Moadiïn denkt ook dat Moshè 'uitgeput' raakte maar stelt, dat ook het volk uitgeput raakt. Door erop te wijzen dat hij de enige was die ze met hun problemen en ruzies kon helpen, dwong hij ze urenlang in de hete woestijnzon in de rij te staan. Het gevolg was dat ze geprikkeld raakten. Hij zegt, dat Jitro het ongenoegen van het volk had opgepikt en Moshè waarschuwde. 'Het volk zal je vanwege hun kritiek gaan verachten en afwijzen'. Jitro zag dat Moshè, doordat hij alles zelf wilde doen, energie verspilde en inefficiënt bezig was. In plaats van het volk te helpen, zorgde hij er voor, dat het gefrustreerd en ontevreden werd. Een wijze les ook voor ons!

Woorden van leven.

Nu komen we aan het onderdeel van de Schrift bekend als de Tien Geboden.(c) Over geen enkel onderdeel is zoveel gesproken of geschreven als over deze woorden. Weten we, ondanks al de commentaren werkelijk waarover deze woorden eigenlijk gaan? Laten we, om de woorden te begrijpen eerst naar de achtergrond kijken. De Hebreëën zijn best wel door een wervelwind van een jaar gegaan. Deze God, die ze zich enkel herinnerden van verhalen uit een ver verleden, heeft nu er nu serieus werk van gemaakt Zichzelf door vele tekens en wonderen aan hen te herintroduceren. (d)

In de woorden van de Tien Woorden wordt aan de Hebreëën gezegd hoe ze Elohim horen te behandelen en hoe ze elkaar horen te behandelen. Dit zijn woorden die vandaag nog weerklinken, net zo echt als toen ze honderden jaren geleden voor het eerst uitgesproken werden. Het probleem dat de meeste mensen door de jaren met het interpreteren van deze woorden gehad hebben, is dat ze dachten dat de Tien Woorden een einddoel op zichzelf waren. Mensen dachten dat als ze zich gewoon deze Tien Geboden hielden, dan al de rest in de Torah niet meer ter zake deed. De reden voor zulke redenering is dat ze het doel van deze woorden niet begrijpen. De Tien Geboden zijn geen einde, maar gewoon een begin van één van de moeilijkste taken die de Almachtige ooit op Zich nam, namelijk het uitleggen van Zijn hart aan de mensheid.. Wat een zware opgave is het om aan een sterfelijk mens uit te leggen wie Hij als YHWH, de Eeuwige is?

Het Geven van de Torah (e)

De meeste christenen kennen het verhaal van Pinksteren: de machtige wind, de tongen van vuur, de Heilige Geest, en de apostelen die in alle talen spreken. De meesten zijn echter niet bewust van de belangrijke achtergrond achter het verhaal. Het kerkfeest bekend als Pinksteren was oorspronkelijk helemaal geen kerkfeest; het feest gaat terug tot op de dagen van Mozes. Het christendom viert Pinksteren als de dag dat de Heilige Geest over de apostelen neerdaalde in tongen van vuur: Toen de Pinksterdag aanbrak, waren allen tezamen bijeen. Plotseling kwam een geluid als het blazen van een hevige wind uit de hemel en vulde het gehele huis waar zij zaten. Ze zagen wat leek op tongen van vuur dat zich verspreide en op ieder van hen ging rusten. Ieder van hen werd vervuld met de Heilige Geest en begon in andere tongen te spreken, zoals de Geest hen in staat stelde. (Handelingen 2:1-4) De eerste Pinksterdag vond op de berg Sinaï plaats. Lang voordat de tongen van vuur op de gelovigen in Jeruzalem vielen, viel het vuur op de berg Sinaï. De kinderen van Israël kwamen in de Sinai woestijn aan in de derde maand, zo zegt de Torah. Op de zesde dag van de derde maand, daalde God op de berg Sinaï neer om Israël de Torah te geven. Hij kwam in laaiend vuur ingeluid door de luide stoot van de shofar. Net zoals Pesach de uittocht uit Egypte gedenkt, gedenkt Pinksteren het geven van de Torah op de berg Sinaï. Om die reden wordt het Pinksterfeest het feest van Mattan Torah (מתן תורה) genoemd, het "Geven van de Torah." Om de dag dat Hij Zijn Torah aan Israël gaf te herdenken, beval de HEERE de kinderen Israëls de dag van Shavu'ot in acht te nemen als een vastgestelde tijd. Pinksteren betekent "vijftig." Het feest heet Pinksteren, omdat het vijftig dagen na de eerste dag van Pesach komt. De Torah verwijst ernaar als het Wekenfeest (Shavu'ot, שבועות), omdat het zich zeven weken na de eerste dag van Pesach komt. Voortaan zullen we de Hebreeuwse naam van het feest gebruiken: Shavu'ot. Onze sidra vertelt deze week het verhaal. Op de eerste Shavu'ot bedekte een dikke, donkere wolk de berg Sinaï.

De hele berg schudde en beefde als het geluid van een luide trompet van ramshoorn, een shofar, de lucht kliefde.

God sprak en gans Israël hoorde Zijn stem. Wanneer de discipelen van de verrezen Messias in Jeruzalem bijeenkwamen om Shavu'ot te vieren, kwamen ze bijeen om het geven van de Torah te vieren. Het feest had voor de discipelen van Yeshua reeds een grotere betekenis, want het kwam vijftig dagen na de opstanding 's dag van hun Meester.

De Shavu'ot-wonderen, die gepaard gingen bij het geven van de Heilige Geest in Handelingen 2, zinspelen op het geven van de Torah op de Sinaï. Mattan Torah herdenkt de machtige wind, de tongen van vuur, en het spreken in andere talen.

Tot slot; ' En heel het volk ziet de stemmen, en de vlammen, en het geluid van de trompet, en de berg roken; en het volk ziet, en beweegt, en staat ver weg, en zegt tot Moshè: 'Spreek gij met ons, en wij horen, en laat Elohim niet met ons spreken, opdat wij niet sterven.' De letterlijke vertaling is dat de Torah zegt dat het volk "de stemmen zag". Het zegt niet dat het volk de woorden van Elohim "hoorde". De tekst zegt dat zij de stemmen, de vlammen, het geluid van het shofar en het roken van de berg "zagen". Deze dingen maakten hen bang, en zij vroegen Moshè om te spreken opdat zij in plaats daarvan van hem zouden kunnen "horen". Moshè antwoordt: "Vreest niet; want Elohim is gekomen om u te testen, en dat Zijn vrees vóór u kan zijn, zodat u niet kunt zondigen." Dus stond het volk ver weg, maar Moshè ging dichtbij de dikke duisternis waar Elohim was. In het volgende vers zien wij weerom het concept dat het volk de geluiden "zag" in tegenstelling tot "horen". Toen zei Elohim tot Moshe: "Zo zult u tot de kinderen van Israël zeggen: 'U hebt gezien dat Ik met u vanuit de hemel heb gesproken.'" Rashi verklaart dat wanneer de Torah zegt dat het volk "de geluiden zag", zij eigenlijk "zagen" wat gewoonlijk wordt "gehoord". Dit waren zeer ongebruikelijke en goddelijke omstandigheden. Om de glorie van het Woord van Elohim met onze eigen ogen te "zien"... klinkt dit vertrouwd?!! Joh. 1:14, "En het Woord werd vlees en verbleef onder ons, en wij zagen Zijn glorie, de glorie als van de eniggeboren van de Vader, vol van genade en waarheid."

Dus in onze parasha, hebben wij Elohim op een wonderbare manier horen spreken waarin het volk kon "zien" wat normaal "gehoord" wordt. Het was een totale bovennatuurlijke ervaring. Niemand kon mogelijk betwijfelen dat de bron G'd Zelf was! Vorige week sprak Rob Duijzer over hun Rode zee-ervaring, daar hadden zij gesmacht naar nog een persoonlijke ontmoeting met de Almachtige. Nu nochtans, werden zij zo bang gemaakt dat zij om een tussenpersoon verzochten (20:19). Dat verzoek werd ingewilligd en Moshè besteeg opnieuw de Berg om de goddelijke Woorden te ontvangen. Vandaag is Yeshua onze tussenpersoon:

Joh. 14:6, Yeshua zei tot hem: "Ik ben de weg, de waarheid, en het leven. Niemand komt tot de Vader behalve via Mij."

Fêdde

a; Horeb (betekent "droog" of "desolaat") is een andere naam voor berg Sinai.

b; De Vader wilde een sterk verlangen voor Sinai in de harten van Zijn kinderen tot stand brengen. De aanwezigheid van water dat van de Berg komt, was een soort voorloper tot de openbaring van Torah. De verbinding van leven met water wordt vergeleken met de verbinding van leven met het Woord van JHWH. Wij zien ook dat in toekomst levend water vanuit Jeruzalem zal stromen: Zach. 14:8

'En in die dag zal het zijn dat levende wateren vanuit Jeruzalem zullen stromen, de helft ervan naar de oostelijke zee en de helft ervan naar de westelijke zee; In zowel zomer als winter zal het voorkomen.'

c; Shemot 20 rijst voor ons op wat wij als de "Tien Geboden" kennen. Het is de moeite waard op te merken dat, hoewel dit zulk een algemeen en goed gekende uitdrukking is, u deze letterlijke woorden nergens in de Hebreeuwse Schrift zult vinden; ook niet in Shemot 34:28 en Devarim 10:4. In het Hebreeuws staat er "aseret hadevarim" dat letterlijk als "De Tien Woorden" vertaalt.

d;" Jaakov 'zat in de tenten' יושב אהלים = joshebh ohaliem. Dat wil niet zeggen dat hij daar aan het breien was!

Het woord 'ohaliem' tenten, heeft precies dezelfde letters als het woord Elohiem אלהים, G'd. De tenten waar Jaakov heenging waren plekken waar in de lijn van zijn grootvader Abraham werd geleerd over die ene G'd Die een belofte had gedaan aan Abraham en zijn nakomelingen. De 'Abrahamitische' mannententen waren studieplaatsen waar Jaakov kennisoverdracht kreeg van 'sa'ba' Abraham en waarschijnlijk zelfs van zijn verre 'betovergrootvaders' Sem (van Noach!), Heber (Gen. 10:24) en Salah, die allemaal nog leefden toen Jaakov allang volwassen was. Heber leefde in de tijd van Noach (na de zondvloed) en Noach heeft nog, voor de zondvloed, 'live' kennisoverdracht gehad van zijn verre overgrootvader Enos, de kleinzoon van Adam. Zo te zien zijn de 'kennisoverdrachtlijnen' van Adam naar Jaakov, ondanks de pakweg 2150 jaar daartussen, niet lang te noemen; van Adam via Enos, Noach en Heber rechtstreeks naar Jaakov. Van Jaakov is de kennis overgegaan naar zijn zonen en via de 'oudsten' is de kennis uiteindelijk bij Moshè gekomen, die de informatie heeft samengepakt en opgeschreven zoals wij die vandaag de dag kunnen lezen in de eerste vijf Boeken van de Bijbel." (Uit Tijdstip febr. 2017, blz. 9 door Yaïr Strijker).

e; De Ramban biedt een diepgaand antwoord middels een korte gelijkenis: "Veronderstel een koning die in een provincie komt en niet erkend wordt. Zijn hovelingen sporen hem aan te beginnen orders geven, aangezien hij een koning is. Maar toch aarzelt de koning. Als zij mijn soevereiniteit niet accepteren, vraagt hij, waarom zouden zij mijn bevelen uitvoeren? God stond voor dezelfde vraag bij de Sinai. Als de Israëlieten niet zeker van mijn bestaan zijn, vroeg God Zich af, waarom zouden zij Mijn wetten uitvoeren? Daarom betreft het eerste gebod geen actie maar vrees. Het is gericht op onze innerlijke gevoeligheid, niet ons uiterlijk gedrag. Het vraagt niet om gehoorzaamheid, maar om relatie, en relatie is de grondslag van de Torah

Bronnen;

Harvey J. Fields, Mia- Ardelle, Mike Clayton, plus zoals aangegeven en een beetje van mij.